

ساز و کارهای حمایت از منابع ژنتیک گیاهی و حقوق مالکیت فکری

(تاریخ دریافت ۱۳۹۹/۰۷/۱۵، تاریخ تصویب ۱۴۰۰/۰۳/۱۲)

سوسن صالحی

محقق و پژوهشگر

چکیده

منابع ژنتیکی گیاهی برای غذا و کشاورزی، ماهیت خاصی دارند و سازمان های بین المللی و کشورها در موضوع کشاورزی، محیط زیست و تجارت که ابعاد مذکور، شمولیت در این مبحث است. نیازمند راهکارهای ویژه در خصوصیات و مسائل خاص آنها می باشد. جوامع بومی و محلی و کشاورزان تمام مناطق دنیا به ویژه در مراکز پیدایش و تنوع گیاهان زراعی مشارکت فوق العاده ای در خصوص حفاظت و توسعه منابع ژنتیکی گیاهی که اساس تولیدات کشاورزی و غذایی در جهان را تشکیل می دهند، داشته و خواهند داشت برای این اساس کشورهای عضو معاهده رم در ماده نه موافقت نموده اند که مسئولیت شناسایی حقوق کشاورزان در رابطه با منابع ژنتیکی گیاهی برای غذا و کشاورزی با دولت های متبوع آنها است. علاوه بر حقوق بشری بر محیط زیست، حمایت ها و حقوق خاصی نیز ناظر بر پاره ای از افراد و اقشار در اقدام و منتفع شدن از این حوزه وجود دارد. جوامع بومی و محلی و کشاورزان، تأثیر پذیرترین افراد از سیاست های جهانی در موضوع توسعه و اصلاح منابع ژنتیکی گیاهی هستند. و همانطور که ممکن است توسعه به ارتقای وضعیت رفاهی آنها منجر گردد. تخریب و آلودگی منابع ژنتیکی گیاهی نیز به مراتب بیشتر از دیگران به این جمعیت آسیب می رساند. به همین دلیل، حقوق خاص این جمعیت ها نیز فراتر از مسائل کلی حقوق بشری، مورد توجه خاص بوده است.

واژگان کلیدی: حقوق مالکیت فکری، ژنتیک گیاهی، حقوق کشاورزان، منابع ژنتیکی